

Методичні підходи щодо оцінки експортного потенціалу країни

Борис Одягайло

*доктор економічних наук, професор,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Київ, Україна,
ORCID: 0000-0003-2615-6401*

Експортний потенціал-це сукупність природних, виробничих, науково-технічних, трудових та фінансових ресурсів країни, що використовуються або можуть бути використані для розвитку її зовнішньоекономічних зв'язків. До найбільш значимих факторів розвитку експортного потенціалу доцільно віднести наступні:

- організація управління підприємством;
- інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності;
- планування експортного виробництва;
- облік та аналіз експортних поставок;
- кадровий менеджмент.

І хоча на сьогодні ще не існує єдиного методологічного підходу відносно дослідження, аналізу та оцінки потенціалу того чи іншого суб'єкта господарювання, але існує чимало методичних підходів щодо оцінки окремих показників діяльності підприємства, виходячи з яких, можна отримати розуміння того, якою ж все-таки має бути загальна методика розрахунку експортного потенціалу підприємства.

Наприклад, методичний підхід щодо розрахунку показника експортного потенціалу підприємства, в якому превалюючого значення надано результату виробничо-технологічного циклу, говорить про те, що за сучасних умов, у процесі дослідження адаптаційної здатності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності по відношенню до міжнародного середовища, акцентування уваги лише на результаті його промислово-виробничого функціонування не створює можливість щодо всеохоплюючого розкриття усіх експортозорієнтованих потенцій підприємницької ланки.

Відносно вказаного можна зазначити, що результат промислово-виробничого аспекту діяльності підприємницької ланки формується не лише на кінцевих етапах виробничо-технологічного циклу, а зароджується на підготовчих стадіях та існує (в тій чи іншій формі) протягом усього виробничого процесу під впливом взаємодії та реалізації певних системоутворюючих елементів експортного потенціалу. Отже, врахування цього має бути елементом методичного підходу щодо його оцінки та одним з факторів ефективного управління експортним потенціалом.

Щодо методичного підходу, який формується на базі розрахунку показника потенціалу у промислово-виробничому напрямку діяльності підприємства як фактичного або планового обсягу виробництва продукції, можна зазначити, що такий підхід надає можливість визначення ступеня використання потенціалу

(фактичне, планове), рівня його реалізації, а не проводить аналіз безпосередньо потенціалу-як складної узгодженої системи взаємодіючих елементів.

Методичний підхід, за допомогою якого розраховується виробничий потенціал ланки народного господарства з акцентуванням уваги на виробничих потужностях недоцільно застосовувати по відношенню до оцінки потенціалу суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності у контексті його адаптаційної здатності. Експортний потенціал підприємства формується за допомогою системи факторів процесу господарювання у зовнішньому та внутрішньому середовищах, а не лише як результат формування суто виробничих потужностей – одного з елементів матеріально-речового носія експортного потенціалу підприємства.

Методичний підхід, який формується на основі співставлення елементів матеріально-речової бази потенціалу суб'єкта господарювання, тобто здійснює спроби щодо оцінки складу та якості кожного з них за допомогою одного показника, зумовлює виникнення певних питань стосовно доцільності свого існування. Це твердження ґрунтується на тому, що потенціал як система взаємодіючих та взаємопов'язаних елементів має характерні риси складності, різноманітності умов формування і реалізації, тощо. Слід також зазначити, що кожний системоутворюючий компонент потенціалу виконує власне свою особисту, незамінну (необхідну) функцію, яка обумовлена його структурною позицією.

Серед методів аналізу експортного потенціалу також виділяють системний, процесний та ситуаційний підходи, що дозволяє отримати необхідну інформацію про резерви підвищення ефективності експортної діяльності.

Ключові слова: Експортний потенціал, методи, фактори розвитку.

Список використаних джерел

1. В. Рокоча, Б. Одягайло, В. Терехов. *Міжнародний бізнес та стратегічні зміни: навчальний посібник*. Під загальною ред. В. В. Рокочої. Київ; «Університет «КРОК», 2019. 215 с.
2. *Інноваційна Україна : національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін.*; -К.: ДУ "ІЕП НАН України", 2015.-336 с.
3. *Чинники і тренди економічного зростання в Україні. монографія / за ред. М. І. Скрипниченко та ін.*; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". Київ, 2018.-386 с.-URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/302.pdf>